

transmittitur et actui celebrationis matrimonii manet appensum. Hanc formam procedendi decisio gubernii, diei 20 *prairial an xi*, determinavit. Ordinarie summa pecuniæ trecentorum nummorum circiter exigitur (300 fr.)

Caveatur ne consanguinitas pro affinitate exprimatur; tunc enim cum sollicitudinibus et impensis obtineretur dispensatio inutilis, quod, nobis scientibus, pluries accidit.

§ VI. — De vi nullitatum quas impedimenta civilia inducunt.

Si matrimonium cum aliqua nullitate civili fuerit contractum, non ideo erit pleno jure nullum: nullitas enim a iudicibus pronuntianda est ut effectum suum obtineat.

Duplicis generis distinguuntur nullitates, absolutæ scilicet et relativæ: nullitates absolutæ illæ sunt quæ motivo ordinis publici funduntur, et relativæ quæ motivo ordinis privati. Nullitates absolutæ invocari possunt ab omnibus personis quarum interest ut matrimonium annulletur et insuper a ministerio publico, id est, a procuratore imperiali: tales sunt nullitates provenientes ex incestu, ex bigamia, ex Ordine sacro, secundum jurisprudentiam curiæ supræmæ, etc. Nullitates relativæ ab iis solis invocari possunt, in quorum favorem fuerunt institutæ, ut, v. g., defectus consensus parentum.

Inter nullitates quædam sunt ex natura sua irremediabiles, ut supra memoratæ, ex incestu, ex bigamia, ex Ordine sacro; aliæ vero per mutationem circumstantiarum cessant, ut nullitas ex errore vel ex defectu ætatis preveniens, et aliæ per lapsum temporis teguntur; v. g., qui ex errore contraxit, si detecto errore, per sex menses cohabitavit cum sua comparte, nullitatem matrimonii sui invocare non potest; item pater qui matrimonio filii sui non consensit, post annum elapsam nullitatem matrimonii petere nequit, etc. Vide *Cod. civ.*, art. 180 et seq.

Gravis hic exurgit difficultas, quomodo scilicet matrimonium radicitus nullum, fiat validum quando nullitas tegitur. In sententia eorum qui tenent impedimenta

civilia ipsum dirimere contractum quoad vinculum, difficultas est reipsa gravis et solutu valde difficilis: dicendum est, ut probabilius, matrimonium ab initio esse duntaxat conditionatum, et transire in absolutum eo instanti quo adimpletur conditio, id est nullitas legalis cessat.

In nostra vero sententia, cum impedimenta civilia ad solos respiciant effectus civiles, vel contractus est tantum conditionatus, ut modo diximus, vel ab initio est validus, sed rescindibilis, sicut alii contractus civiles; in utroque casu, evanescit difficultas.

Verum si matrimonium rite fuerit contractum in faciem Ecclesiæ, dissolvi non poterit, nisi quoad effectus civiles.

CAPUT SEPTIMUM.

DE CONSENSU PARENTUM.

Filiifamilias parentibus subjiciuntur, quoad matrimonium, usque ad vigesimum quintum annum, et filiæ usque ad vigesimum primum. (*Cod. civ.*, art. 148.)

Duplici modo dici potest necessarium esse consensum parentum pro matrimonio filiorumfamilias, nempe ad licite et ad valide contrahendum.

ARTICULUS PRIMUS.

AN CONSENSUS PARENTUM NECESSARIUS SIT FILIISFAMILIAS
UT MATRIMONIUM LICITE CONTRAHANT.

Certum est filiosfamilias matrimonium licite inire non posse, inconsultis parentibus, et ordinarie teneri consensum eorum obtinere, idque probatur 1° Scriptura sacra: *Date filiis vestris uxores*, ait Deus, *et filias vestras date viris*, Jerem. XXIX, 6. In multis aliis locis supponitur pa-

rentum esse dare uxores filiis suis, et filias nuptui tradere. Unde Tobias junior petit Saram a patre ejus, qui eam tradit et conditiones matrimonii determinat. 2° Ex jure canonico, cap. *Aliter*, in Decreto, causa 30, quæst. 5 aliisque locis, et Conc. Trid., sess. 24, c. 1 de Reform. Matrim. in quo legitur: « Sancta Dei Ecclesia, ex justissimis causis, illa (matrimonia sine consensu parentum inita) semper detestata est atque prohibuit. » 3° Ex jure civili quod talia matrimonia semper prohibuit et nunc prohibet, ut vidimus supra, p. 369. 4° Ex ratione: certum est filiosfamilias debere parentibus honorem, reverentiam et obsequium, præsertim in eis quæ ad totam familiam spectant: porro ex matrimonio filiorumfamilias sæpissime pendent honor et pax familiarum, felicitas aut infelicitas sponsorum, tum in præsentibus, tum in futura vita, bona constitutio societatis civilis, etc. Ergo.

Hac obligatione tenentur ii omnes qui parentes aliosve ascendentes habent; plus tamen minores, quia majori periculo non convenienter nubendi sese exponunt, et eo ipso parentes magis offendunt.

Nihilominus ipsi majores graviter peccant, si matrimonium inconsultis parentibus ineant, nisi gravis ratio, v. g., longa absentia, eos excuset.

Si matre consentiente, pater consensum suum denegat, a matrimonio abstinendum est, quia pater est caput familiæ; si sola mater consentire nolit, multo melius filii et præsertim filiæ matrimonio ei displicenti renuntiant: attamen minus esset peccatum, et lex civilis in eo casu permittit matrimonium etiam minoribus. An peccatum istud esset mortale aut tantum veniale, id ex solis circumstantiis determinari potest.

Filii et filiæ naturales, juxta leges recogniti, iisdem subjiciuntur conditionibus relative ad matrimonium, respectu parentum suorum, ac filii legitimi.

Si vero recogniti non fuerint, aut patrem et matrem amiserint, aut pater et mater consensum suum manifestare non valeant, et adhuc sint 21 annis minores, matri-

monium inire nequeunt absque consensu tutoris ad hoc specialiter per concilium amicorum a judice pacis designatorum nominati. Unde tutor, pro hujusmodi filiis jam constitutus, matrimonio pupillorum minorum regulariter consentire non posset, sine speciali ad hoc per concilium familiæ, aut concilium amicorum delegatione. *Code civ.*, art. 159, et *Toullier*, t. 1er, p. 463.

Minores in hospitiiis quovis titulo admissi, sub plena constituuntur auctoritate administratorum, qui unum ex ipsis, in casu matrimonii, designant ut munere tutoris fungatur (*Loi du 15 pluviôse an XIII*). Etiam si istiusmodi infantes parentes haberent cognitos, nihilominus administratoribus hospitii in quo fuerunt recepti subjiciuntur, donec a parentibus fuerint reclamati et obtenti, et non nisi 25 annis pro maribus et 21 pro feminis fiunt majores quoad matrimonium. (*D'Origny, État civil*, p. 249.)

Diximus *inconsultis parentibus*, quia filii tenentur quidem consensum parentum requirere, non vero semper obtinere; aliquando enim contingit ut parentes matrimonio filiorum filiarumve suarum injuste obsistant: tunc officiis reverentiæ erga eos expletis, et consensu illorum humiliter postulato, ad nuptias, ex judicio virorum prudentium convenientes, transire licet.

Notandum 1° matrimonii promissionem, contra voluntatem parentum, esse regulariter nullam, ut pote de re illicita, et non valere nisi in quantum supponitur parentes consensuros, vel non implendam nisi post eorum mortem, vel tandem in casu quo manifeste irrationabiliter obsisterent.

Notandum 2° filios et filias non teneri obedire parentibus matrimonium eis jubentibus, vel matrimonium cum tali aut tali persona; quia matrimonium est actus personalis, ad quem maxima requiritur libertas.

ARTICULUS SECUNDUS.

AN FILII FAMILIAS MATRIMONIUM VALIDE CONTRAHERE
POSSINT SINE CONSENSU PARENTUM.

Lutherus, Calvinus alique plures, quos citat *Collet*, t. xiii, docuerunt hæc matrimonia jure naturali vel jure positivo divino esse nulla, aut saltem parentes ea pluribus in casibus irritare posse.

Certum est 1° illa non esse nulla jure naturali; nam in hujusmodi matrimoniis reperitur quidquid ad substantiam contractus necessarium est, videlicet potestas naturalis in proprium corpus, voluntas hanc potestatem tradendi alteri et exterior hujus voluntatis manifestatio; ergo talis contractus est duntaxat illicitus, non vero invalidus. Neque dici potest parentes potestatem habere in corpus filiorum suorum in ordine ad matrimonium; nam tunc matrimonium eorum semper irritare possent, sive juste, sive injuste: atqui hoc manifeste repugnat, et communi sensui hominum adversatur: ergo. Nostra hæc doctrina tenetur a *S. Thoma*, 2 2 q. 10, art. 2. Ergo.

2° Non minus certum est eadem matrimonia jure positivo divino non irritari; nulla quippe citatur lex divina ea irritans, neque in Veteri neque in Novo Testamento: multa, e contra, videntur matrimonia inconsultis parentibus contracta, v. g. *Esaü cum Judith et Basemath, quæ ambæ offenderant animam Isaac et Rebeccæ*, Gen. xxvi, 35; *Jacob cum Rachele, Bala et Zelpha*; *Judæ cum muliere Chananea*, Genes. xxxviii, 2; *junioris Tobia cum Sarah*, etc. Unde Conc. Trident. declaravit contra *Lutherum et Calvinum* aliosque Protestantes, sess. 24, c. 1 de Reform. Matrim. damnandos esse, et anathemate percussit eos « qui falso affirmant matrimonia a filiisfamilias sine consensu parentum contracta, irrita esse, et » parentes ea rata vel irrita facere posse. »

3° *Certum est* ergo matrimonia filiorumfamilias inconsultis vel invitis parentibus contracta, novo jure

ecclesiastico non esse nulla, sed tantum illicita: verum graviter disputant theologi an jure antiquo canonico fuerint nulla: sententia affirmans communior et probabilior esse videtur; sed quia mere est speculativa, ab ea abstinemus.

4° In jure Romano patres, fere illimitatam habentes potestatem in filios, matrimonia illorum sine consensu suo inita annullare poterant, paucis exceptis casibus. Imperatores christiani hanc dispositionem legum confirmarunt ac renovarunt, et Ecclesia eam adoptavit. Disciplina hæc, apud Græcos semper retenta, circa duodecimum sæculum mutata est in Ecclesia Latina, et tunc matrimonia ista ceperunt haberi ut valida. In concilio Tridentino magna exstitit disceptatio: oratores Galli fortiter, nomine regis Christianissimi, petierunt « ut redderentur » irrita matrimonia contracta a filiis absque parentum » consensu, quippe plerumque noxia ac familiis indecora, » et odiorum potius quam amoris fomes inter conjuges; » *Pallavic.*, l. 22, cap. 1, n. 16. Decretum prius propositum varias subiit mutationes, et tandem eo sensu latum est quod matrimonia forent illicita, non vero nulla, et anathema pronuntiatur contra illos qui negarent *ea esse vera ac rata*.

Plerique reges nostri, ut Henricus II, Henricus III, Henricus IV, Ludovicus XIII, Ludovicus XIV, ea matrimonia damnaverunt, prohibuerunt, atque irrita declaraverunt: « Voulons que tous les mariages contractés contre » la teneur de ladite ordonnance soient déclarés non va- » lablement contractés, » aiebat Ludovicus XIII, in edicto anni 1629.

Verum ostendimus supra, p. 338, hæc regum nostrorum edicta ad solos effectus civiles respexisse. Quid autem de nova lege sentiendum sit, patet ex supradictis, ubi de impedimentibus civilibus, p. 355.